

# SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič à 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inserati petič vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din. za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaifova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaifova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

## Vlada bo danes demisijonirala?

**Brezuspešna pogajanja s pašićevci. — Ker ni prišlo do sporazuma je pričakovati, da odpotuje ministrski predsednik danes popoldne v Topolo in poda demisijo vlade.**

— Beograd, 14. junija. Položaj v Beogradu je še vedno nejasen. Včerajšnje konferenčne radikalnih ministrov z Božo Maksimovičem, ki so trajale do 13. ure, niso rodile zaželenih uspehov. Radikalni ministri niso mogli pristati na zahteve, ki jih je stavil Boža Maksimovič glede sodelovanja radikalnega centra v vladi. Pri odhodu iz svojega kabineta je ministrski predsednik Vukičević izjavil novinarjem, da potuje popoldne v Topolo. Proti pričakovanju pa je tudi tokrat ostal v Beogradu in se ob 18.30 ponovno pojavil v svojem kabinetu. Takoj nato je prišel tudi Boža Maksimovič in sta ponovno konferirala pozno v noč. Kakor pa se doznava, tudi ti razgovori niso privedli do sporazuma.

Po tem sestanku je odšel g. Vukičević na dvor, nato pa na sestanek v hotel »Paris«, kjer se je sestal z Aco Stanojevičem. Znano je, da se je Aca Stanojevič že ponovno zelo ostro izjavil proti sedanjim vladnim in da je g. Vukičević že več dni iskal prilike, da bi se z njim sestal. V političnih krogih se pripisuje temu sestanku odločilna važnost. Kakor se danes doznava iz vrst pašićevcev, je ostal tudi ta sestanek za g. Vukičevića brezuspešen. G. Aca Stanojevič je ob tej priliki ponovno naglasil, da mora g. Vukičević računati s tem, da vlada sama preko glavnega odhoda stranke ne bo mogla izvesti nobene kandidature.

Ker so vsi včerajšnji sestanki in konferenčne ostale brezuspešne, je g. Vukičević prošil za podaljšanje prvotno stavljenega roka in je danes ves dopoldan nadaljeval pogajanja z radikalnim centrom, v katerega polaga sedaj vse svoje nade. Danes jutraj je prišel že ob pol 8. v svoj kabinet. Med njim in radikalnim centrom posre-

duje minister dr. Sršić, ki neprestano prenaša odgovore iz vladnega predsedstva v stanovanje Nikole Uzunoviča, kjer so zbrani prvaki radikalnega centra. Radikalni ministri so stalno zbrani v vladnem predsedstvu. Vse pa kaže, da tudi danes ne bo prišlo do sporazuma. Izgledi g. Vukičevića na premostitev nastalih težkoč so minimalni. Opoldne se splošno sodi, da bo moral g. Vukičević svoja nadaljna pogajanja po dosedanjih neuspehih opustiti ter da bo že popoldne odpotoval v Topolo, da predloži kralju demisijo celokupne vlade.

V zvezi s tem se ponovno širijo verzije, da bo volilni mandat poverjen dr. Marinkoviću, ki bo sestavil homogeno demokratsko vlado, pojačeno morda še s kako manjšo skupino. V demokratskih krogih vlada velika poparjenost in vse kaže, da bi bili na vse zadnje pripravljene sprejeti vse ostale pogoje radikalnega centra, izjemši zahteve Bože Maksimoviča glede izpremenb na velikožupaniških mestih. Splošni vtis v političnih krogih pa je, da je situacija vlade nevezdržna, ter da je vsak sporazum brez popolne kapitulacije na eni ali na drugi strani izključen.

Tudi Ljuba Davidović je spremenil svoje dosedanje stališče glede vstopa Bože Maksimoviča v vlado. Včeraj je podal izjavo, v kateri naglašja, da noče v nobenem slučaju izzvati spora v demokratski stranki in storiti ničesar, kar bi ji moglo škodovati. Po včerajšnjih razgovorih z demokratskimi ministri, si je ohranil popolnoma proste roke v agitaciji proti radikalom in proti Maksimoviču. To izjavo tolmačijo v političnih krogih tako, da sta se obe demokratski frakciji zopet zbližali.

## Odgovor sovjetske vlade na polsko noto

**Rusija zahteva izgon emigrantov in udeležbo pri preiskavi umora. — Poljska javnost pravi, da vlada ne more pristati na sovjetske zahteve.**

— Varšava, 14. junija. Včeraj je sovjetska vlada izročila poljskemu poslaniku v Moskvi odgovor na poljsko noto. V svojem odgovoru sovj. vlada ponovno zahteva, da Poljska izžene vse ruske emigrante ter da pritegne k preiskavi umora poslanika Vojkova tudi zastopnika sovjetske vlade. V noti se nadalje naglašja, da je sovjetska vlada v posesti nepoputnih dokazov, da je Poljska vedoma trpela in v nekaterih slučajih celo podpirala proti Rusiji naperjene teroristične organizacije ruskih monarhistov. Sovjetska vlada zavrača trditve poljske note, da gre v slučaju umora sovjetskega poslanika v Varšavi za individualno dejanje, marveč vidi v tem sistematično akcijo, naperjeno proti sovjetski Rusiji, ki stremi za tem, da izživa nemire in prepreči izboljšanje odnosov s sovjetsko Rusijo. Nota izraža na koncu upanje, da bo poljska vlada nemudoma in brezpogojno izpolnila že v prvi noti stavljenе zahteve.

— Varšava, 14. junija. Današnji listi obširno komentirajo sovjetsko noto in naglašja, da je na tej bazi mirna in sporazumna rešitev spora nemogoča

## Čudna vloga Italije na Balkanu

Nemško mnenje o odnosih med Jugoslavijo in Albanijo. — Dvojna vloga Ahmeda Zogu. — Narasčajoče nezadovoljstvo Albancev proti Italiji.

»Frankfurter Zeitung« je pretekli teden objavila zanimiv članek svojega dopisnika v Tirani o razmerju med Jugoslavijo in Albanijo, ki je v marsičem zelo točen in kaže precej dobro poznavanje razmer na Balkanu, dasi se z vsemi njegovimi izjavami ne moremo strinjati.

Uvodoma povdarja pisec, da polaga izmed vseh balkanskih držav na zahtevo »Balkan Balkancem« največ važnosti Jugoslavija. Ako bi imela ta država tako ugoden zunanji položaj, kakor je ogrožena, ako bi bila na znotraj konsolidirana, če bi bila jugoslovenska politika tako pametna kakor naša, potem bi imela Jugoslavija že danes večji obseg, potem bi se ji bilo treba Bolgarske mnogo manj bati in Italija bi ne mogla računati z uspehi svoje osvajaške politike.

Otročja poteza je bila leta 1925 postavitev Ahmeda Zoga za predsednika Albanije. Jugoslavija ni niti opazila, da se je Ahmed Zogu že za svojega bivanja v Beogradu, kjer je prejel jugoslovenske denarne darove in vsa mogoča odlikovanja, pogajal z Italijo. Podpisal je samo začasno pogodbo in niti ne poboljšuje za prejeti denar. Pričakovati bi bilo, da Srbija bolje pozna psihologijo orientalcov, tudi Jugoslavija se ni zagurala, na kar je prišla Italija, nevarnost vojne, ki je samo odložena.

V Jugoslaviji je mnogo ljudi, ki se eventualne vojne z Italijo ne boje. Nekaj jih je, ki jo celo z gotovim zadovoljenjem pričakujejo. Beograd se še vedno zaveda deloma zasluženega, vsekakor pa presenetljivega čuda, ki ga je doživel ob koncu svetovne vojne z razpadom svojih dveh največjih nasprotnikov Avstro-Ogrske in Turčije, in zato meni, da bo zmogel tudi slabotnejšega sovražnika. Hrvati, Slovenci in Bošnjaki, ki so se borili v avstrijski vojski proti Italiji, pa se zasmehljivo spominjajo na »junastvo« čet Cadorne. Jugoslovenska vojska razpolaga z izbornim človeškim materialom. Med vojski in civilnim prebivalstvom obstojajo zelo dobri odnosi, oficirji ne tvorijo nobene posebne kaste, vojska ustava je do gotove mere demokratična.

Pisec se bavi nato z manjšinskim problemom v Jugoslaviji v okviru znanih nem. zahtev. Najslabše se godi Albancem, ki živijo ob meji do Grške in vzhodno do Vardarja. Nimajo nobenih šol, nobenih listov in nobene mandata pri skupščini! Večinoma so ubogi delavci, ki prihajajo pozimi v mesta ter zaslužijo največ po 20 Din dnevno. Socialne uredbe jugoslovenske vlade pa obstojajo predvsem v prepovedi komunistične stranke in majskega proslava. (Albanci in komunisti!) Stranke se orijentirajo po posameznikih, njihov program je volja posameznikov, vsemogoči so predsedniki političnih klubov.

Kljub vsem napakam, ki jih naša pisec v Jugoslaviji, pa konstatira, da skuša novi zunanji minister dr. Marinković previdno popraviti napake svojih prednikov. Upanje na obnovitev vpliva v Albaniji je z upravičenjem poživljeno, kajti proti Italiji je vse al-

bansko ljudstvo, proti Jugoslaviji pa le majhen del.

Kdor naivno smatra, da velja v Albaniji pogodba kakor drugod, da hoče Italija Albanijo samo gospodarsko izkoristiti ne glede na ostali Balkan, se pač lahko pridruži angleškemu optimizmu. Zastopniki evropske diplomacije v Albaniji opušajo misel na možnost resnično samostojne Albanije. Zastopniki sosednjih balkanskih držav mislijo drugače in tudi italijanska diplomacija ni tako optimistična, kakor se kaže.

Kaj hoče Italija v Albaniji? Bajni petrolej, legendarno živo srebro, ali izmišljene neizkoriščene zemeljske zaklade? Kdor pozna Mussolinija, sen fašizma o obnovi rimskega imperija, ve, da je na videz čisto gospodarska okupacija Albanije začetek vojaške osvojitve Balkana. Ali miso čiste, ki jih Italija v Albaniji gradi, strategična pota, ki vodijo proti Jugoslaviji? Ali se ve, da izdelava katartra v severni Albaniji sploh ni potrebna za gospodarske namene, da se bo za ta katarter, ki ga izdeluje italijanski vojaški geografski inštitut, izdalo več milijonov zlatih frankov? V kakšne namene?

Ali se Albanija more čutiti varno? Nikakor ne. V Albaniji ni nobene stranke, nobene sloje, ki bi zaupali Italijanom. Jugoslavija pričena zopet pridobivati izgubljene simpatije, zlasti pri inteligenci. Največje nezaupanje namram Italijanom goji sedanja pod italijanskim protektoratom poslušajoča vlada. In gotovo največje predsednik Ahmed Zogu, ki dobro ve, da se Italija že pričena pogajati z njegovimi nasprotniki v inozemstvu in sicer z onimi, ki so pred Italijo pobegnili v Jugoslavijo. Ahmed Zogu pričakuje novega zblizanja z Jugoslavijo, ki se medtem pogaja z njegovimi nasprotniki, ki so pobegnili pred njim. Toda isti nasprotniki se po Ahmedovem zgledu pogajajo tudi že z Italijo. Prijatelji predsednika upajo, da bo jugoslovenski zunanji minister še enkrat poizkusil z Ahmedom Z

# Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 14. junija 1927.

— Kraljica Marija v Beogradu. V nedeljo na pravoslavne binkošti se je kraljica Marija vrnila iz Bleda v Beograd. V soboto zvečer je prispela z Bleda v Ljubljano, kjer so jo pozdravili zastopniki civilnih in vojaških oblasti. Kraljica se je vozila s posebnim dvornim vlakom. Iz Beograda je kraljica odpotovala v Topolo.

— Češkoslovaško-jugoslovenska medparlamentarna posvetovalnja. V soboto so se nadaljevali v Pragi pod predsedstvom Pavla Radiča češkoslovaško-jugoslovenska medparlamentarna posvetovalnja. Poslanec dr. Uhlir je poročal o dosedanjem delu v organizaciji medparlamentarne zveze, kakor tudi kooperaciji parlamentov obeh držav, ki so si politično, gospodarsko in kulturno sorodne. Gre v prvi vrsti za sodelovanje parlamentarnih skupin Češkoslovaške, Jugoslavije, Francije, Rumunije in Poljske. Program parlamentarne sodelovanja teh držav je že določen. Letoš. jeseni se sestane svet medparlamentarne zveze, katerega se udeležijo delegati omenjenih držav. Po debati, v katero so posegli poslanci dr. Budisavljevič, Salih Bajlić, Krsta Marić, Pavle Radić in dr. Dolan-sky, je bil odobren pravilnik te institucije. V nedeljo sta obe parlamentarni skupini nadaljevali posvetovalnja. V razpravo je prišla tudi diskusija o gospodarski resoluciji, sprejeti na konferenci v Pragi povodom poseta naših parlamentarcev. O stanju trgovskih pogajanj med Jugoslavijo in Češkoslovaško sta referirala kot eksperti dr. Deyl za trgovinsko ministristvo in general konzul dr. Andrija za zunanje ministristvo.

— Prijava za izpraznjenega mesta na meščanskih šolah mariborske oblasti. V začetku šolskega leta 1927-28 bo izpraznjenih več mest na meščanskih šolah mariborske oblasti. Učitelji osnovnih šol, ki žele vstopiti v učiteljsko službo iz osnovnih na meščanske šole, naj vpošljejo nekolikove prijave po uradni poti (potom šolskega upravitelja, ki vpošlje prijavo srezkemu poglavarju) do 1. julija 1927 velikemu županu mariborske oblasti (prosvetnemu oddelku) v Mariboru. V prijavi je navesti datum in uspeh zrelostnega izpita, datum in uspeh usposobilnostnega izpita ter skupino predmetov, za katere se prošle zanimajo.

— Občinske volitve v Domžalah. Poročajo nam: V Domžalah se vrše v nedeljo občinske volitve. Čuje se, da je nekaterim kandidatom nasprotnih dveh list žal, ker so ju podpisali. To je umevno, zato pričakujemo, da bodo svojo pogreško popravili vsaj na dan volitev. Splošno se odobrava, da je nosilec liste naprednih Domžal g. Turk, ki uživa vsled svoje ustrežljivosti napram vsakomur občo priljubljenost in ki je v gradbenem odseku pokazal mnogo smisla za splošne koristi. O njegovem delu za prosep našega trga nam pričajo izpeljava kanalizacije, poprava mostov, nove varnostne ograje, novo stalno kopalnice pri Goljevškovi šupi itd. Komur je za procvit Domžal, v nedeljo ne bo ostal doma, temveč bo šel voliti njegovo listo, ki nam je edino jamstvo smotrenega dela v občini!

— Beograd dobi plinsko razsvetljavo. Beogradska občina je sklenila uvesti plinsko razsvetljavo. Vrše se že pogajanja z inozemskimi tvrdkami, ki bodo zgradile plinarno in izvedle še druga plinska instalacijska dela.

— Proslava 10-letnice majske deklaracije. Jugoslovenska Matica je prejela od deklaracijskih proslav še naslednje zneske: Podružnica Jugoslovenske Matice v Polzeli, nabranih po gđ. učit. M. Rojnikovi Din 843, podružnica J. M. Radovića Din 700, »Sokol« v Braslovčah Din 400, Podružnica J. M. na Jesenicah Din 1647.10. Iskrena hvala! Prosimo tudi druge podružnice in društva, da nakažejo izkupitje proslav.

— Kaj je za javno lekarno za Udmat—Moste—Selo? Meseca marca t. l. je zaprosil državni lekarnar g. Mr. Ph. Gariš Ciril za koncesijo javne lekarnar za Udmat—Moste—Selo. Dostojal je ni slišati, da bi bila ta koncesija podeljena. Tukaj imamo že zdravnik in zobotehnik. Tudi zdravnik iz bližnje vojaške bolnice ordinirajo za javnost, pogrešno pa javno lekarno. Ker je neobdobju potrebno, da bi ta industrijski okraj dobil lekarno, apeliramo na okrajno glavarstvo, naj čim prej ustreže zadevni prošnji. — Davkoplačevalci občine Udmat—Moste—Selo.

— Svarilo izseljencem v Kanado. Naš izseljeniški zastopnik v Newyorku je postal izseljeniški komisarjatu v Zagrebu seznan izseljence, ki so pobegnili iz Kanade v Zedinjene države. Med njimi so trije Slovenci in sicer Jurij Medved iz Viničice, Miko Mujdrič iz Odrancev in Prekmurcu ter Ferdo Podraž iz Kriz. V Zedinjenih državah so jih takoj aretirali in zaprli. V zaporih ostajajo vse dotlej, dokler ameriške oblasti ne odgode njihove deportacije

## Karijera ameriškega Žida

Od hlapca do milijonarja. — Levine se je že dolgo pripravljala na polet v Evropo. — Chamberlinova in Levinova soproga.

Charles Levine, lastnik tovarne, v kateri je bil zgrajen Chamberlinov aeroplan »Miss Columbia«, je postal poleg Lindbergha in Chamberlina gotovo najpopularnejši mož Amerike s tem, da je v promenadni obleki preletel Atlantski ocean. Njegovi roditelji so prišli pred 36 leti iz Vilne v Zedinjene države ter se naselili v državi Massachusetts, kjer je bil Charles rojen. Kot 11letni deček je dobil službo pri nekem farmerju. Več let je pomagal hlapcem pasti in krmiti živino, pozneje je pa začel trgovati s staro železino. Ker je bil zelo varčen, si je prihranil nekaj denarja tako, da je lahko prišel na svojo roko. Kmalu je ustanovil lastno tovarno, ki mu je pripomogla do bogastva. Za aviatiko se je začel zanimati, ko se je seznanil s konstruktorjem Chamberlinom, ki mu je pripovedoval o svojih načrtih glede aeroplanov, na katerih bi bilo mogoče leteti brez presledka iz Amerike v Evropo. Od takrat je bila njegova edina želja poleteti z aeroplanom iz Newyorka v Pariz ali London. Levine je imel že splošno namen poleteti s Chamberlinom iz Newyorka v Evropo. Sklenil je poskusiti svojo srečo tudi v letalstvu in ne da bi obveščal o tem svojo ženo, je skrivaj napisal oporo in več pisem, nanašajočih se na njegove rodinske in poslovne zadeve. Samo Chamberlin je vedel, da namerava Levine poleteti z njim. Levinova soproga ni imela pojma o moževih načrtih. Ko je skočil bogati ameriški Žid v Chamberlinov aeroplan, je njegova žena od strahu skoraj omedlela. Mehanik jo je potolažil, da gre samo za poskusni polet. Ko je pa aeroplan izginil za hribi in se ni več pokazal, je Levinova soproga spoznala, da je mož res

odletel v Evropo. Vsa obupana se je vrnila domov, kjer je našla na mizi možjevo pismo, v katerem jo prosi odpustitve in ji sporoča, da doseže s poletom čez Atlantski ocean svoj življenjski ideal. Drugi dan se je že sprijaznila s smelim moževim činom. Nekemu reporterju je izjavila, da ni vedela, da namerava Charles poleteti v Evropo. Takoj po startu je bila vsa obupana, ker se je bala za njegovo življenje, kmalu se je pa potolažila v prepričanju, da se bo polet posrečil in da bo moževa želja izpolnjena.

Chamberlinova soproga je hotela prvotno spremljati svojega moža. Tik pred poletom je pa zbolela njena mati in zato je morala ostati doma. Na letališče je prišla blede in zelo nervozna. Z drhtečimi rokami je položila v kabino moževega letala provizijo. Chamberlin ima zelo rad pomaranče in zato mu je poslal v Newyorku 12 najlepših pomaranč. Ko je bilo za polet že vse pripravljeno, je pregovorila moža, da se je vrnil v hotel in še nekaj ur spal. Sama je ostala v vestibulu, kjer je od razburjenja skoraj omedlela.

Levine je hotel prvotno poleteti z znanim angleškim letalcem Alanom Cobhamom, ki je zaslovel s svojim poletom v Avstralijo. Cobham je preizkusil Bellanconov aeroplan in je bil z njim zelo zadovoljen. To je bilo prvič, da je Cobham letel v aeroplanu, ki ima popolnoma zaprt pilotsko kabino. Cobham in Chamberlin sta letela pozimi, a vendar nista potrebovala toplih oblek. Krmilo Bellanconovega letala je tako stabilno, da lahko pilot med poletom mirno kad pipo in debatira s svojim spremljevalcem.

### Bela Kun v norišnici

Izza madžarske strahovlade leta 1919 znani reči diktator Bela Kun, ki je po polomu boljševiške vlade na Madžarskem pobegnil v Rusijo, je končal sedaj svojo s krvjo obilno karijero v moskovski norišnici. V ruskih emigrantskih krogih se je že deli časa govorilo, da je Bela Kun obel na paralizirani, vendar pa so sovjetske oblasti njegovo bolezen skrbno prikrivale. Ko se je izvedelo, da je Bela Kun izginil iz Moskve, so sovjetske oblasti razširile vest, da je odšel v posebni misiji v Sibirijo, drugič zopet v južno Rusijo. O teh »posebnih« misijah pa nikoli ni bilo ničesar več slišati.

Te dni pa se je zdravstveno stanje Bela Kuna tako poslabšalo, da ga tudi sovjetske oblasti niso mogle več prikrivati. Bela Kun je začel noreti in je postal tako nevaren, da so ga morali internirati v moskovski norišnici. Tam bo žalostno končal mož, ki se je povzpela po prevratu na vrhunec slave, bil diktator države in ki je prelil kri nestetih nedolžnih žrtv.

### Smrtna nesreča bavarskega finančnega ministra

V nedeljo se je smrtno ponesrečil bavarski finančni minister dr. Krausneck. Popoldne se je odpravil z doma, da bi posetil svojo bolno ženo, ki se leči na kliniki v Monakovem. Ko je hotel stopiti na cestno železnico, mu je spodrsnilo ter je padel tako nesrečno, da si je zlomil vrat in hrbtenico. Obležal je nezavesten. Ker ni imel pri sebi nikakih listin, ga sprva sploh niso spoznali. Prepeljali so ga na bližnjo kliniko — kjer je ležala tudi njegova žena. Pet